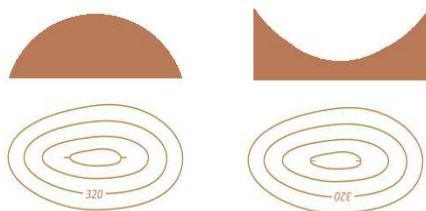

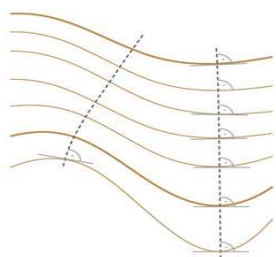
ČTENÍ MAPY – VÝŠKOVÝ PROFIL

Dovednost: čtení reliéfu

- Vypuklé (konvexní) vs. vhloubené (konkávní) tvary reliéfu

- **Spádnice** je čára probíhající ve směru největšího sklonu terénního reliéfu, probíhá kolmo k vrstevnicím (v topografických mapách se neznázorňují)

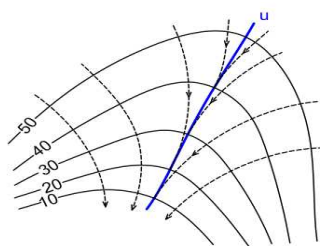
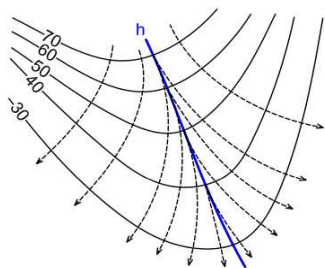

- **Hřbetnice** je čára styku dvou přilehlých úbočí téhož hřbetu, má ze všech spádnic na ploše hřbetu nejmenší sklon. Ostatní spádnice se od ní rozbíhají.

Z hydrologického hlediska je často rozvodnicí.

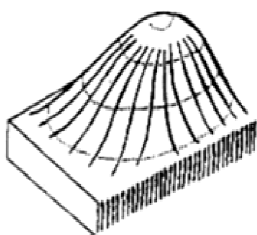
- **Údolnice** je čára sledující místa největšího vhloubení údolního terénního tvaru, má ze všech spádnic tohoto terénního tvaru nejmenší sklon. Ostatní spádnice se k ní sbíhají.

Z hydrologického hlediska je často osa vodního toku

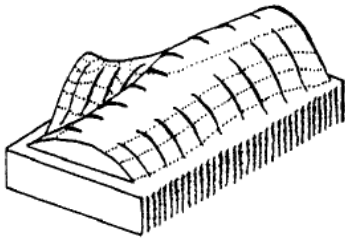

Vrcholové tvary

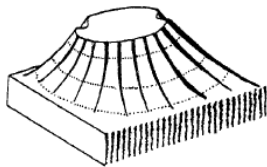
- **KUPA** : kupa (špička, věž) vypuklý výrazně zaoblený tvar

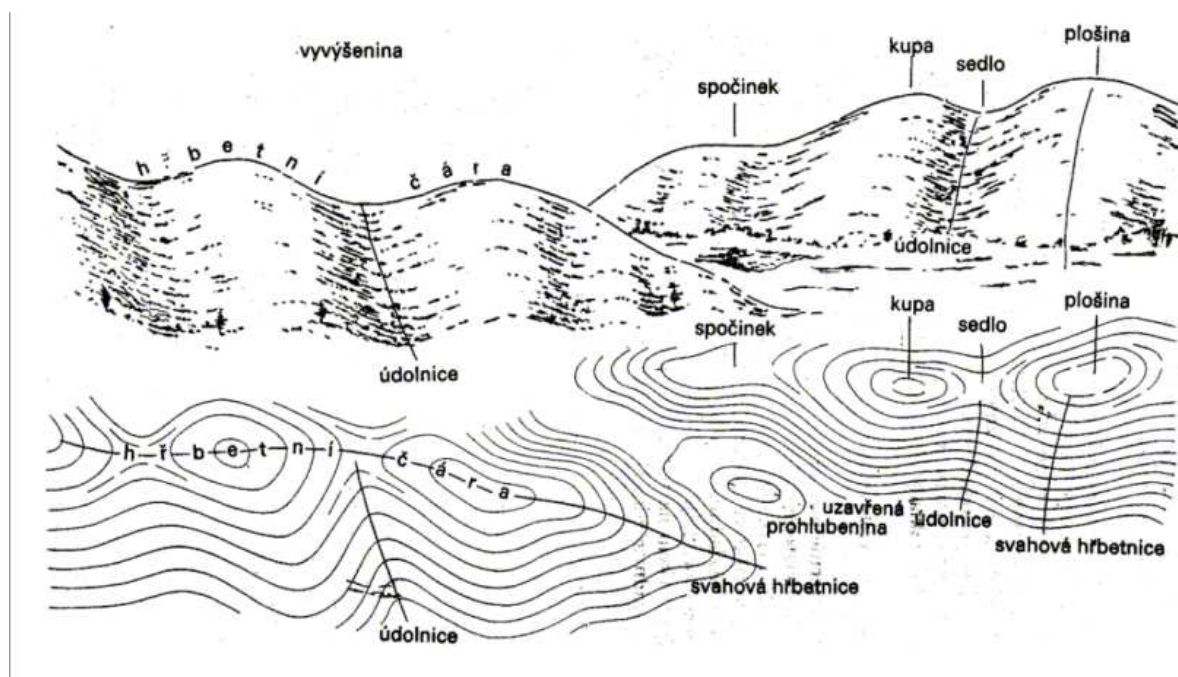
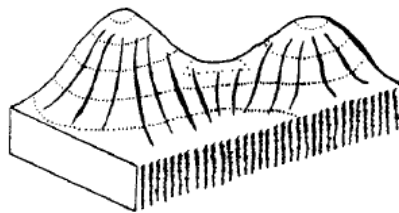
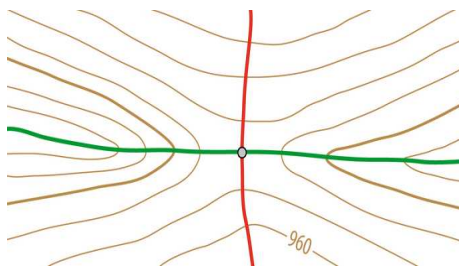
- Vrcholový (vodorovný) hřbet – zaoblená vrcholová část , protáhlý vypuklý tvar

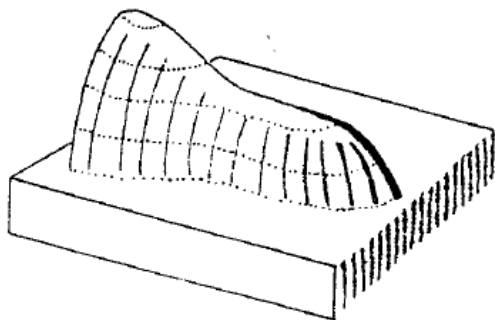
- Plošina - temeno tvoří rovina či mírně skloněná plocha

- **Sedlo** je snížená plocha hřebene z níž na dvě strany terén stoupá (ve směru hřbetnice) a na dvě strany klesá (ve směru údolnice)

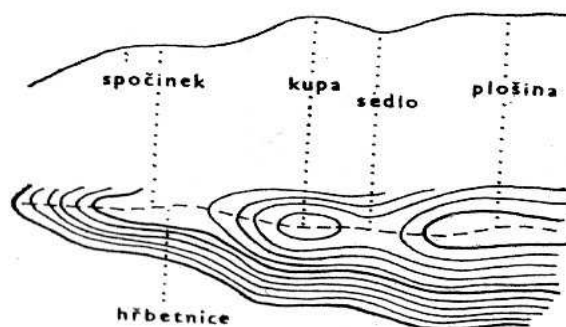
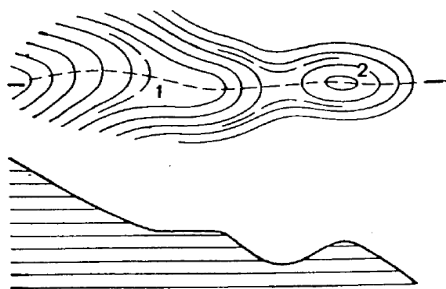
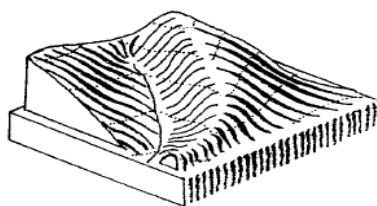
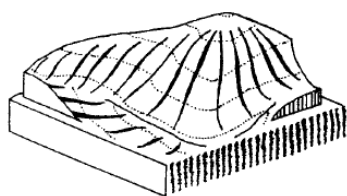

- Spočinek – část hřbetu, kde hřbetnice přechází do značně mírnějšího sklonu (do 2°), hřbetnice má vždy před a po ukončení spočinku větší spád

- Svahový hřbet

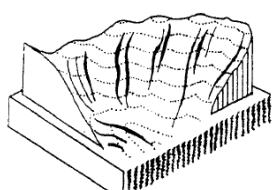
- Vypuklý tvar na úbočí vyvýšeniny
 - podle tvaru hřbetní plochy: široký, normální, úzký a ostrý

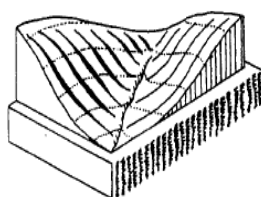
Obr. 10.17.
Svahový hřbet přerušovaný spožinkem (1)
a svahovou kupou (2)

Vhloubené tvary

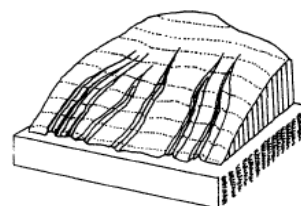
- Začínají obvykle úžlabím, přechází v rýhu nebo zářez až strž
- Úžlabí – mušlovitá prohlubeň mezi dvěma svahovými hřbety, kosterní čára je údolnice, na ní jsou vrstevnice nejvíce zakřiveny
- Zářez – úbočí se stýkají ve hraně, dno velmi úzké
- Rýha – vhloubený, protáhlý tvar na mírně skloněných úbočích, na rozdíl od zářezu – malá hloubka !
- Strž a rokle – podobná rýze, dno je vyryté a hlubší

Obr. 10.23. Úžlabí

Obr. 10.25. Zářez

Obr. 10.26. Rýhy

Cvičení č. 2: VÝŠKOVÝ PROFIL

- Sestrojte profil A - B
- Zvolte si vhodný úsek v mapě podél přímky dlouhý max (20 cm)
- Pomocí proužku papíru přeneste úsečku s okótovanými průsečíky na list A4

vrstevnice + výškové kóty, vodní toky a plochy, silnice a železnice

- Kompaktní zástavba - Pokud profil prochází sídlem, vyznačte na ose x body, kde sídlo začíná a končí (silnice uvnitř kompaktní zástavby se nevyznačuje)
- *Neznačíme polní a lesní cesty, pěšiny*
- Podobně jako se sídlem postupujte i v případě vodních ploch
- vzdálenost počátečního a koncového bodu na horizontální ose x bude 20 cm - určete proto poměr nového a původního měřítka
- horizontální vzdálenosti je nutno násobit hodnotou takto vypočítaného poměru
- V místech počátku a konce osy x sestrojte osy y a y^2 , které budou obě měřit cca 10 cm a budou kolmé na osu x
- Popisky osy y (y^2) nebudou od úrovně osy x začínat hodnotou 0 m n. m., ale nejbližším násobkem zvoleného intervalu popisků (např. 5 m)
- Osu y (y^2) o délce 10 cm rozdělte na úseky odpovídající rozdílu největšího a nejmenšího určeného popisku
- Body vyneste a následně je proložte čarou profilu – spojitou křivkou, která je plynule „zaoblena“
- Čára profilu bude vykreslena tlustší linkou než osy grafu.
- V profilu bude interval popisků osy x např. 100 m, konec osy x popište celkovou délkou
- Ke všem osám uveďte jednotky (za osu x „m“, nad osy y a y^2 „m n. m.“)
- Všechny popisky os budou napsány horizontálně.
- Od vyznačené čary profilu vyneste vodící linky ke všem prvkům, které jste si vyznačili (sídlo, vrchol atd..)
- Vodící linky budou začínat nad čarou profilu (cca 3 mm)
- U výškových kót uveďte název vrcholu a nadmořskou výšku.
- U sídla vyneste dvojici vodících linek na začátek a na konec sídla a popisek (název sídla) umístěte doprostřed mezi obě vodící linky (stejně tak pro vodní plochy - je-li vodní plocha bezejmenná, uveďte obecný popis „vodní plocha“).
- Název uveďte také u vodních toků (pokud jej neznáte „,,vodní tok“), dále u dopravních cest „silnice“, resp. „železnice“

Technické kroky:

- konstrukci profilu provedte na čistý list papíru nebo na tzv. milimetrový papír, poté jej můžete překreslit na čistý papír na podsvíceném skle (za dne na okně proti světlu), případně na pauzovací papír A4.

- použijte pouze jeden font bezpatkového písma (např. Arial). Doporučena metoda je předtisknout si jednotlivé popisky z textového editoru v počítači, nastříhat a vlepit na příslušná místa a následně okopírovat načisto. Alternativně lze využít šablony pro technické písmo (ve třech zřetelně odlišných velikostech).
- Jakýkoliv text napsaný volně rukou je neakceptovatelný.
- Na celé straně A4 použijte tři velikosti písma: největší pro titul, střední pro podtitul a označení písmen A, B, nejmenší (základní) velikost pro tiráž, popisky os a vodících linek
- Základní velikost písma volte tak, aby byla čitelná a zároveň se Vám všechny popisky vešly do kompozice (podle volby fontu optimálně 9–11 b.).
- Titul uveďte verzálkami (velkými písmeny), podtitul uveďte minuskami (malými písmeny). Titul a podtitul vzájemně zarovnejte na střed.
- Text tiráže bude zarovnán doprava.
- Různou tloušťku vynášených čar dosáhnete použitím centropenů či technických per o různé tloušťce hrotu, nepřijatelné je pouhé „přitlačování“ nebo opakované obtahování linek.

VÝŠKOVÝ PROFIL

15 – 43 – 07

VZOR

